

TERRAQUI
Treballem el
dret ambiental

ACCIÓ
Catalonia &
Trade & Investment

 **Generalitat
de Catalunya**

Canvis normatius i reptes per a les PIMEs per combatre el canvi climàtic

20/04/2023

Irene Mataró Villacampa

1

Introducció

- 1.1. El dret ambiental: eina imprescindible en la lluita contra el canvi climàtic
- 1.2. Les empreses davant l'emergència climàtica

2

D'on venim? Marc jurídic general del canvi climàtic

- 2.1. Marc jurídic internacional del canvi climàtic
- 2.2. Marc jurídic europeu del canvi climàtic
- 2.3. Marc jurídic estatal del canvi climàtic
- 2.4. Marc jurídic català del canvi climàtic

3

Cap a on anem? Propers canvis normatius

- 3.1. El règim de comerç de drets d'emissió i la normativa sobre emissions industrials
- 3.2. El càlcul de la petjada de carboni
- 3.3. L'eficiència energètica als edificis i l'ús d'energies renovables
- 3.4. El mecanisme d'ajust en frontera per carboni
- 3.5. La certificació europea de les eliminacions de CO₂
- 3.6. La divulgació d'informació sobre sostenibilitat
- 3.7. El deure de diligència deguda

4

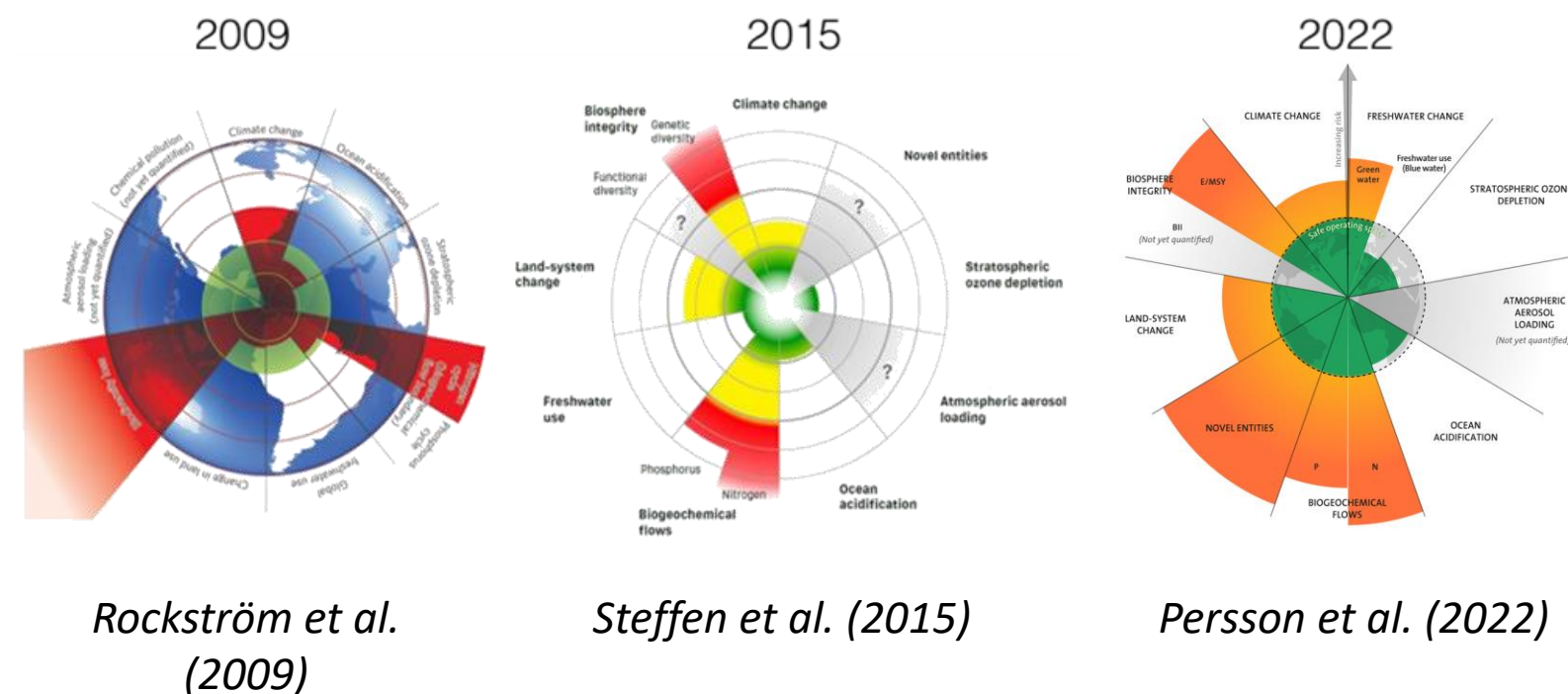
Reflexions finals i cronograma

1

Introducció

1.1. El dret ambiental: eina imprescindible en la lluita contra el canvi climàtic

- Situació actual d'emergència ambiental i climàtica.
- Límits planetaris → *Processos que fan estable el sistema terrestre i que, si són sobrepassats, poden portar a problemes d'habitabilitat a la Terra.*
- La majoria dels límits planetaris s'han sobrepassat o a punt (6/9) o estan a punt de sobrepassar-se. Ens trobem en una emergència climàtica i ecològica que cada cop serà més agreujada.
 - Canvi climàtic, contaminació química, alteració dels cicles de fòsfor i nitrogen, modificació dels usos del sòl i destrucció de la biosfera (*i aigua dolça*) (Johan Rockström, et al. (2022). "A planetary boundary for green water").

1.1. El dret ambiental: eina imprescindible en la lluita contra el canvi climàtic

- Sobrepassament del **límit planetari del clima** als anys 90
→ Actualment: emergència climàtica.
- Segons els informes publicats pel Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic (IPCC), organització intergovernamental de Nacions Unides:

IPCC agost 2021 → El canvi climàtic ja és quelcom evidenciat i demostrat, avança ràpid i s'està intensificant. És definitiu i irreversible.

IPCC febrer 2022 → Els impactes del canvi climàtic ja estan amb nosaltres i ens afectaran més severament del que es pensava anteriorment.

IPCC abril 2022 → Hi ha opcions en tots els sectors per reduir a la meitat les emissions l'any 2030, però que això depèn de canvis importants en diversos sectors clau, inclosos els sectors de l'energia i la indústria.

- Els humans hem escalfat el clima a un ritme sense precedents almenys en els últims 100 anys.

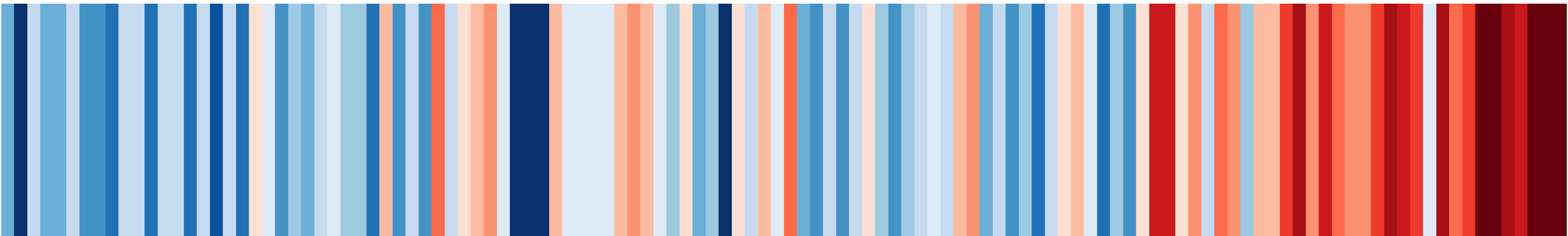

L'informe de síntesi es basa en el contingut dels tres informes d'avaluació dels grups de treball: WGI – The Physical Science Basis, WGII – Impacts, Adaptation and Vulnerability, WGIII – Mitigació del canvi climàtic i els tres Informes especials: Global Warming of 1,5 °C, Climate Change and Land, The Ocean and Cryosphere in a Changing Climate.

Introducció

1.1. El dret ambiental: eina imprescindible en la lluita contra el canvi climàtic

“Llevat que hi hagi reduccions immediates, ràpides i a gran escala de les emissions de gasos amb efecte d’hivernacle, limitar l’escalfament a 1,5 °C estarà fora de l’abast” (IPCC)”

CLIMATE STREEPS. EUROPE (1850-2020). ED HAWKINGS

1.1. El dret ambiental: eina imprescindible en la lluita contra el canvi climàtic

- El dret ambiental és una **branca del dret multidisciplinària que regula diversos àmbits** (*complexitat* del marc normatiu ambiental i *dinamisme*).
- La normativa ambiental és una **eina per organitzar** la nostra acció contra el canvi climàtic i la degradació ecològica.
 - El dret resulta necessari per aconseguir que els actors implicats o que puguin contribuir-hi de forma efectiva realitzin els esforços que es troben al seu abast.
 - Necessitem el dret ambiental per gestionar la tasca de canviar les nostres estructures econòmiques, els nostres mètodes de producció i consum, i, en definitiva, per ser climàticament neutres i sostenibles.

DECLARACIÓ D'ESTOCOLM (1972)

Principi 2

Els recursos naturals de la Terra, inclosos l'aire, l'aigua, la terra, la flora i la fauna i especialment mostres representatives dels ecosistemes naturals, han de preservar-se en benefici de les **generacions presents i futures** mitjançant una acurada planificació o ordenació, segons convingui.

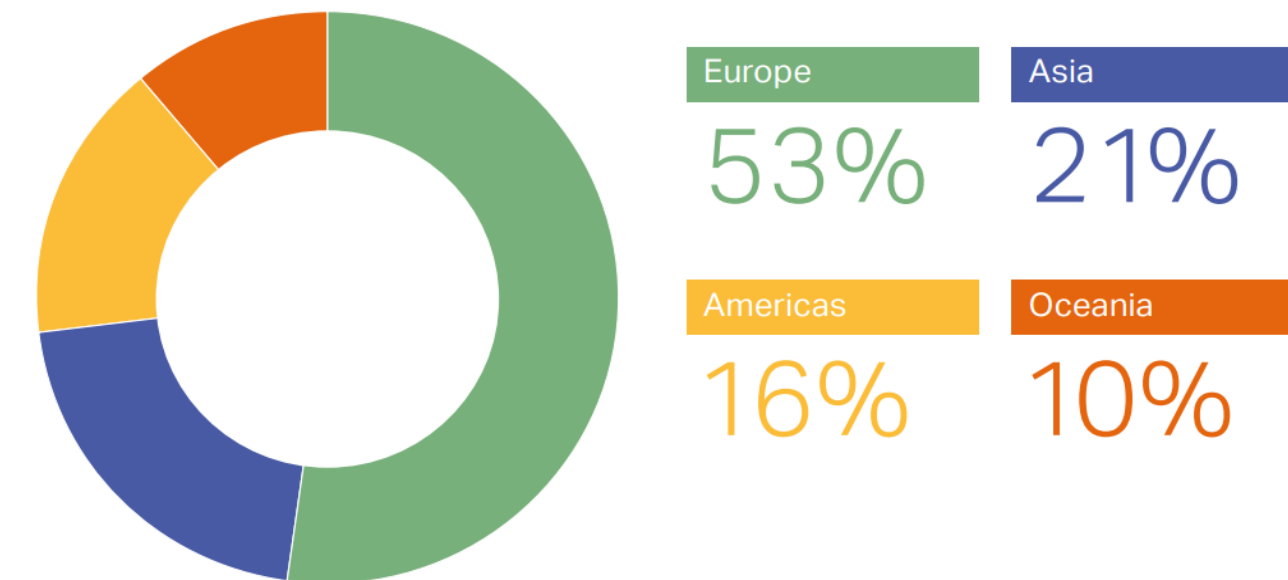
Principi 5

Els recursos no renovables de la Terra s'han de fer servir de manera que s'eviti el **perill del futur esgotament** i s'asseguri que **tota la humanitat comparteix els beneficis** d'aquesta ocupació.

1.1. El dret ambiental: eina imprescindible en la lluita contra el canvi climàtic

- Limitar l'escalfament global a una temperatura específica requereix limitar les emissions acumulades de CO₂, assolir almenys zero emissions netes de CO₂, juntament amb fortes reduccions d'altres emissions de gasos amb efecte hivernacle (GEH), especialment el CH₄ (metà).
- La normativa climàtica és una eina per organitzar la nostra acció contra el canvi climàtic.
- Cada cop hi haurà **més normativa climàtica i, per tant, més obligacions per a les empreses.**

2.242 lleis i polítiques sobre canvi climàtic a tot el món (2021)

Distribució de les lleis i polítiques climàtiques per continent.
 Font: CLIENTEARTH (2021). Global lessons in climate law-making. Navigating net-zero.

Introducció

1.2. Les empreses davant l'emergència climàtica

Estudi "Impactes del canvi climàtic i adaptació a Europa" (PESETA IV) (2021, Comissió Europea)

- Elaborat per entendre millor els efectes del canvi climàtic a Europa, per a diversos sectors d'impacte del canvi climàtic, i com es podrien evitar aquests efectes amb polítiques de mitigació i adaptació.
- Els ecosistemes, les persones i les economies de la UE s'enfrontaran a grans impactes del canvi climàtic si no mitiguem amb urgència les emissions de GEH i no ens adaptem al canvi climàtic.
- Les regions del **sud d'Europa** resultaran molt més afectades, a causa dels efectes de la calor extrema, l'escassetat d'aigua, la sequera, els incendis forestals i les pèrdues agrícoles.

Introducció

1.2. Les empreses davant l'emergència climàtica

- L'avanç de l'emergència climàtica **afectarà significativament el comerç i els negocis de les empreses** a mesura que els seus efectes comencin a interferir amb més força a les esferes política i econòmica, i alterin radicalment el món on vivim.
- Estudi "Impactes del canvi climàtic i adaptació a Europa" (PESETA IV):
 - Exposar l'economia actual a un escalfament de 3 °C donaria lloc a una **pèrdua de benestar anual d'almenys 175.000 milions d'euros** (1,38% del PIB).
 - En un escenari de 2 °C la **pèrdua seria de 83.000 milions d'euros/any** (0,65% del PIB).
 - Si es restringeix l'escalfament a 1,5 °C es reduiria la pèrdua addicional de benestar a 42 mil milions d'euros/any (0,33% del PIB).

Additional welfare losses (€ billion)		
1.5°C	2.0°C	3.0°C
With human mortality		
42	83	175
Without human mortality		
6	18	54

1.2. Les empreses davant l'emergència climàtica

- Les empreses hauran de trobar fórmules per reduir la seva petjada de carboni a tota la seva cadena de valor i també hauran d'implementar mesures per adaptar els seus negocis als efectes del canvi climàtic.
- Tot i que els **Carbon Majors** són la tipologia d'empresa que més pot contribuir a la reducció de les emissions de GEH (principals destinatàries d'obligacions), les PIMEs també poden tenir un paper essencial en aquesta tasca, doncs tenen capacitat d'afectar els espais més immediats dels consumidors i capacitat d'influència global per que sovint formen part de la cadena de valor d'una gran empresa.
- Les PIMEs hauran de destinar esforços i recursos per a adaptar els seus models de negoci a la nova realitat que es derivi, normativa i econòmica.

La descarbonització també pot representar una oportunitat per a les empreses:

- **Millor accés al capital** i aconseguir **més resistència** a cops externs o vulnerabilitats sistèmiques.
- **Major reputació i valor de marca**, i entrada a **nous mercats**.
- A mida que el preu d'alliberar carboni a l'atmosfera i de consumir combustibles fòssils augmenta, la mitigació de les emissions de GEH esdevé una via cada cop més important per **reduir despeses empresarials**.
- Beneficis en **contractacions públiques**.
- La creixent sensibilització pública pel canvi climàtic implica que, cada cop més, **els consumidors premiaran els models de negoci més sostenibles**.

2

D'on venim?

Marc jurídic general del canvi climàtic

MARC JURÍDIC GENERAL DEL CANVI CLIMÀTIC

INTERNACIONAL

- Convenció Marc de les Nacions Unides pel Canvi Climàtic (1992) – COPs.
- Protocol de Kyoto (1997).
- Acord de París (2015).

UNIÓ EUROPEA

- Normativa relativa al règim de comerç de drets d'emissió (Directiva 2003/87/EC) i normativa sobre emissions industrials (Directiva 2010/75/UE).
- Llei europea del clima (Reglament UE 2021/1119).
- Reglament sobre la governança de la Unió de l'Energia i de l'Acció pel Clima (2018/1999).

ESTATAL

- Llei 1/2005, de 9 de març, per la qual es regula el règim del comerç de drets d'emissió de gasos amb efecte d'hivernacle.
- Llei 7/2021, del 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica.

CATALÀ

- Llei 16/2017, de l'1 d'agost, del canvi climàtic.

D'on venim? Marc jurídic general del canvi climàtic

2.1. Marc jurídic internacional del canvi climàtic

- El règim internacional del canvi climàtic es caracteritza per una estructura clàssica: l'Estat és el centre de la regulació i els particulars no acostumen a ser titulars directes d'obligacions (Acord de París).
- La governança climàtica internacional es realitza a través de les conferències anuals (COP) de la **Convenció Marc de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic (CMNUCC)**.
 - Tot i que l'Assemblea General de la ONU també crea instruments jurídics de *soft law* que serveixen per orientar les polítiques i mesures internacionals en matèria de canvi climàtic i per establir estàndards mínims de diligència empresarial (Objectius de Desenvolupament Sostenible, ODS).
- Hi ha consens internacional sobre la necessitat de que els actors privats actuïn enfront el canvi climàtic (responsabilitat).
 - Instruments no vinculants com un incentiu per les empreses per la seva transformació cap a la descarbonització i la sostenibilitat.

COP21 • CMP11
PARIS 2015
 CONFERENCIA DE NACIONES UNIDAS
 SOBRE CAMBIO CLIMÁTICO 2015

Tractat internacional jurídicament vinculant per als estats signants que va instaurar el nou règim jurídic climàtic internacional.

Té per objectiu reforçar la resposta mundial a l'amenaça del canvi climàtic, en el context del desenvolupament sostenible i dels esforços per erradicar la pobresa, i, amb aquesta finalitat:

- a) Augment de la temperatura mitjana mundial per sota de 2 °C (esforços 1,5 °C).
- b) Augmentar la capacitat d'adaptació i promoure la resiliència climàtica i un desenvolupament amb baixes emissions de GEH.
- c) Situar els fluxos financers a un nivell compatible amb els objectius.

D'on venim? Marc jurídic general del canvi climàtic

2.1. Marc jurídic europeu del canvi climàtic

- La UE compta amb un **ordenament jurídic propi**, la normativa del qual pot ser directament d'aplicació pels Estats membres en el cas dels **reglaments** o pot necessitar d'un acte de transposició en el cas de les **directives**.
- En relació amb el canvi climàtic, la UE (a més d'aprovar normativa), formula i aplica **polítiques i estratègies**, exercint un paper impulsor en les **negociacions internacionals sobre el clima**, sempre respectant el principi de subsidiarietat pel que fa a la normativa nacional.
- La UE va **signar l'Acord de París** i, com a conseqüència, ha desenvolupat un veritable règim jurídic del canvi climàtic que vincula a tots els Estats membres.
- En l'actualitat, les polítiques climàtiques de la UE es troben **integrades a gran part de la normativa sectorial** de la Unió Europea.
- En l'actualitat la UE està preparant una comunicació per establir un objectiu climàtic per al 2040. Previst pel primer trimestre de 2024. *Es desconeix el %, només s'ha establert un termini per enviar comentaris (31 de març del 2023 a 23 de juny del 2023).

Font: [Infografía - Objetivo 55: ¿cómo pretende la UE abordar las emisiones externas a la UE?](#)

D'on venim? Marc jurídic general del canvi climàtic

2.2. Marc jurídic europeu del canvi climàtic

Pacte Verd Europeu (11 de desembre del 2019):

- Per respondre als desafiaments del clima i el medi ambient a la UE cal una transformació social i un model econòmic sostenible.
- És el full de ruta que marca la lluita contra el canvi climàtic encapçalada per la UE (determina els canvis que són necessaris per assolir els objectius marcats).

Ser climàticament
neutra d'aquí a
2050

Protegir la vida humana,
els animals i les plantes,
reduint la contaminació

Ajudar les empreses a
convertir-se en líders
mundials en productes
i tecnologies nets

Contribuir a garantir
una transició justa i
integradora

Preveu l'aprovació d'una Llei europea del clima

Preveu el paquet de mesures "Objectiu 55"

D'on venim? Marc jurídic general del canvi climàtic

2.2. Marc jurídic europeu del canvi climàtic

Estratègia d'adaptació al canvi climàtic de la UE (24 de febrer del 2021):

- Visió a llarg termini perquè, d'aquí al 2050, la UE arribi a ser una societat resilient davant del canvi climàtic plenament adaptada als seus efectes inevitables.
- Menciona especialment com a víctimes dels efectes del canvi climàtic i de les conseqüències econòmiques d'aquests a les PIMEs que tenen els seus negocis establerts a zones climàticament vulnerables (sud d'Europa).
- Pretén donar suport al sector privat, en general, per a que sàpiga identificar els riscos i orientar les seves inversions cap a mesures d'adaptació i de resiliència.

Menciona la importància d'implantar mesures per a l'adaptació de les PIMEs:

obligacions de divulgació no financera, la taxonomia de la UE per a activitats sostenibles i el finançament sostenible, veure l'adaptació com una inversió de futur, i no com una despesa, pòlisses per desastres naturals o per desastres climàtics.

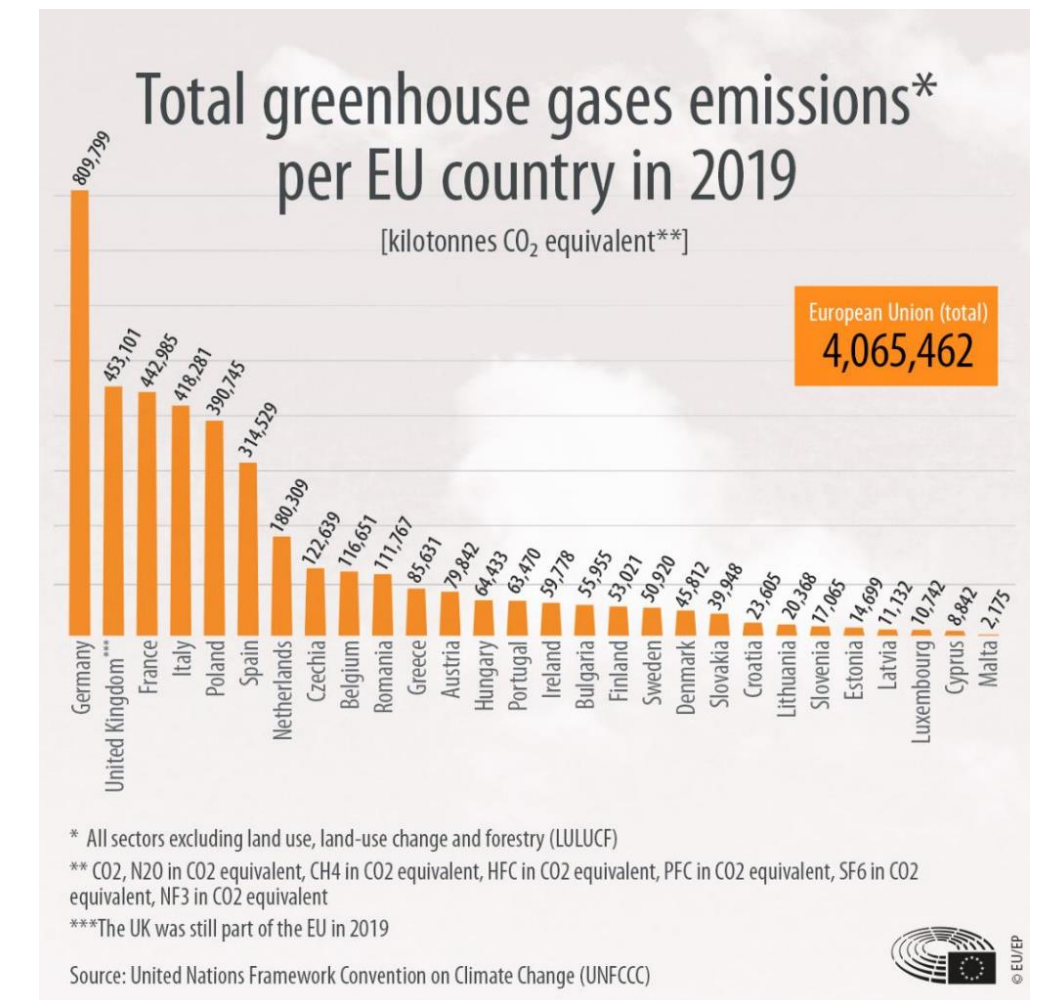
D'on venim? Marc jurídic general del canvi climàtic

2.2. Marc jurídic europeu del canvi climàtic

Llei Europea del Clima (30 de juny del 2021):

- Transforma els compromisos polítics de la UE en matèria de clima en una obligació jurídica vinculant per a tots els Estats membres, establint objectius vinculants de reducció d'emissions.
- Objectius de reducció d'emissions: almenys un 55% menys de GEH pel 2030 respecte del 1990 i assolir la neutralitat climàtica el 2050 (aconseguir emissions mínimes perquè aquestes siguin absorbides pels embornals).
- Obliga als estats membres a dur a terme estratègies i plans a l'àmbit nacional per assolir la mitigació i adaptació al canvi climàtic.
- Estableix que per fixar els objectius climàtics la Comissió Europea tindrà en compte a les PIMEs per ser un dels sectors més exposats a les fugues de carboni.
- És només el principi d'un entramat de normes i polítiques que aniran canviant i alterant les obligacions dels particulars.

Suposa la superació del marc regulador anterior: marc regulador per assolir l'objectiu de reducció de les emissions de GEH per al 2030, que es va acordar el 2014 (40%), abans de l'entrada en vigor de l'Acord de París (Directiva RCDE UE, Reglament de repartiment de l'esforç i Reglament d'emissions i absorcions).

D'on venim? Marc jurídic general del canvi climàtic

2.2. Marc jurídic europeu del canvi climàtic

Paquet de mesures "Objectiu 55" (14 de juliol del 2021):

- El paquet Objectiu 55 té per objecte traduir les ambicions del Pacte Verd pel 2030 (reducció 55% emissions) en legislació → Fer que emetre GEH sigui cada cop més costós.
- Consisteix en un conjunt de propostes per revisar la legislació relacionada amb el clima, l'energia i el transport i engegar noves iniciatives legislatives per adaptar la legislació de la UE als objectius climàtics assumits.
- [Recent aprovació al Parlament Europeu \(1804/2023\)](#) de la reforma del RCDE per desplegar una de les principals mesures del paquet de mesures.

The screenshot shows the 'Legislative Train Schedule' website for the European Parliament. The main heading is 'FIT FOR 55 PACKAGE UNDER THE EUROPEAN GREEN DEAL' with a sub-heading '(20 carriage(s) in this package)'. On the left, there are several filter sections: 'Status' (Please select), 'EC Priorities' (Please select), 'EP Committees' (Please select), 'Text type' (Please select), and 'In the spotlight' (Please select). A 'Reset' button is at the bottom left. On the right, there is a search bar and a refresh button. Below the filters, there are four categories of legislative initiatives:

- Sortides (1)** (highlighted in blue)
- Ha marxat (8)** (highlighted in blue)
- Arribades previstes (10)** (highlighted in yellow)
- Arribat (1)** (highlighted in green)

At the top right of the page, there is a search bar with the text 'Enter your search (min 3 characters)' and a magnifying glass icon.

“SORTIDES”: iniciatives previstes de la Comissió Europea –en principi legislatives– que contribueixen a la implementació de les prioritats de la Comissió.

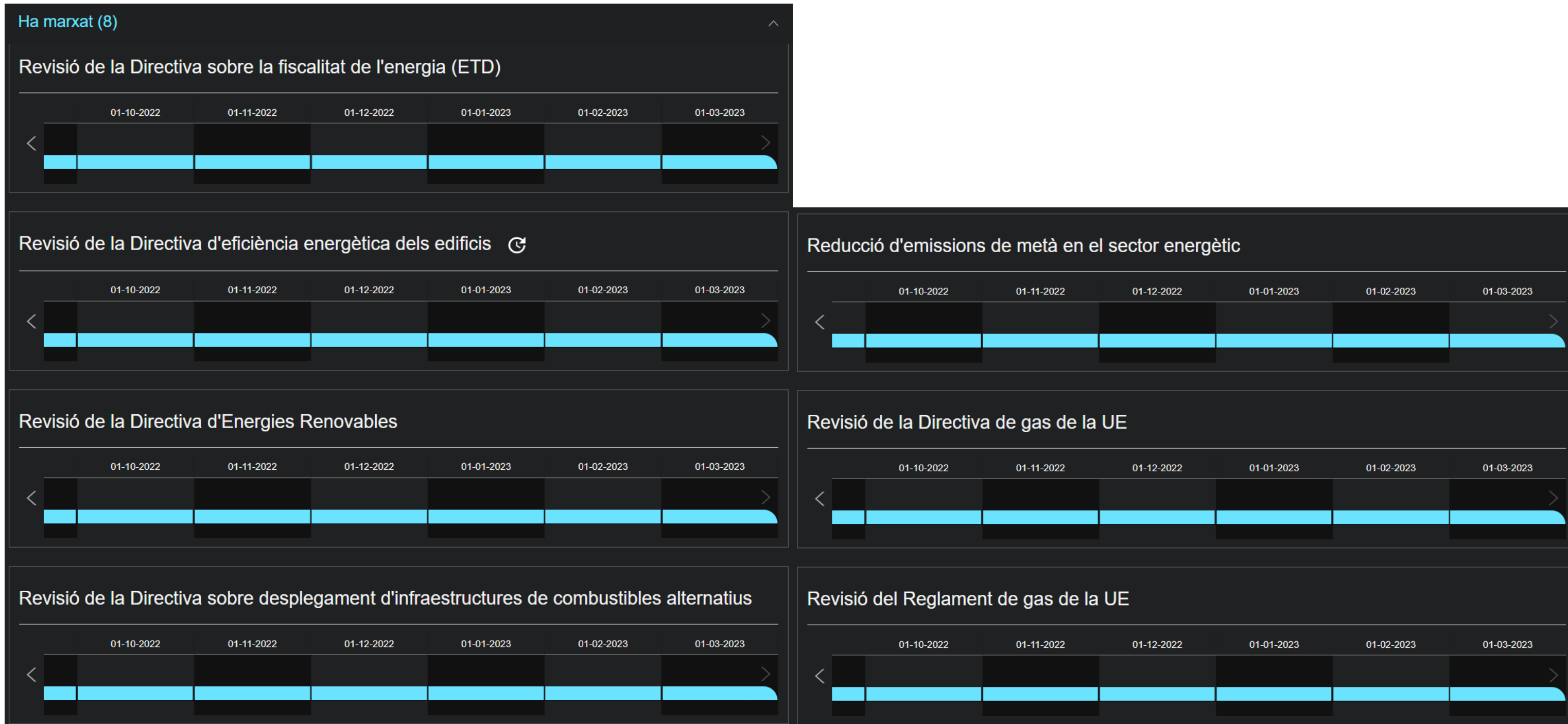
“HA MARXAT”: aquelles iniciatives anteriorment a “sortides” pels quals s’ha iniciat el procediment legislatiu.

“ARRIBADES PREVISTES”: iniciatives el procediment legislatiu de les quals serà finalitzat aviat.

“ARRIBAT”: iniciatives ja aprovades pels colegisladors. Un acte es considera adoptat una vegada que ha estat signat pels presidents del Parlament Europeu i del Consell .

D'on venim? Marc jurídic general del canvi climàtic

2.2. Marc jurídic europeu del canvi climàtic

D'on venim? Marc jurídic general del canvi climàtic

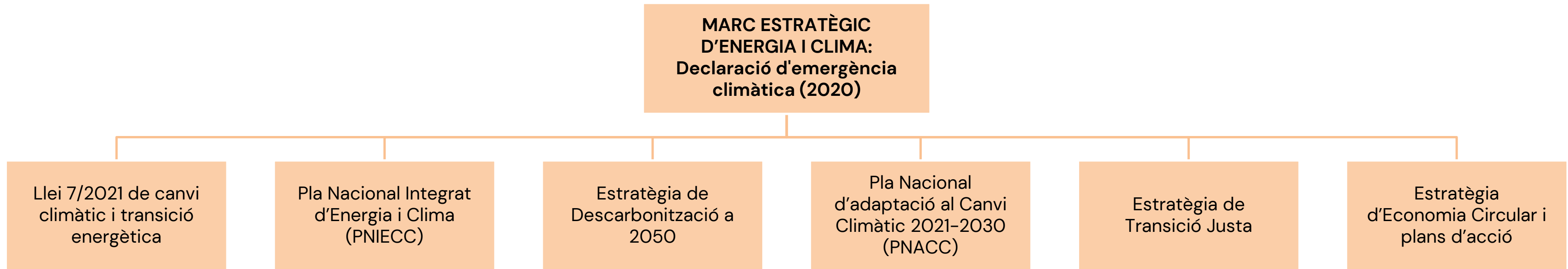
2.2. Marc jurídic europeu del canvi climàtic

D'on venim? Marc jurídic general del canvi climàtic

2.3. Marc jurídic estatal del canvi climàtic

Marc estratègic estatal d'energia i clima (2019):

Llei de canvi climàtic i transició energètica (20 de maig del 2021):

- **Catalitzador normatiu** dels objectius marcats a la declaració d'emergència climàtica espanyola.
- La Llei Estatal de Canvi climàtic preveu un seguit d'**obligacions per determinades empreses** → A mida que avança la crisi climàtica, s'aniran estenent les obligacions de la normativa a més empreses.

D'on venim? Marc jurídic general del canvi climàtic

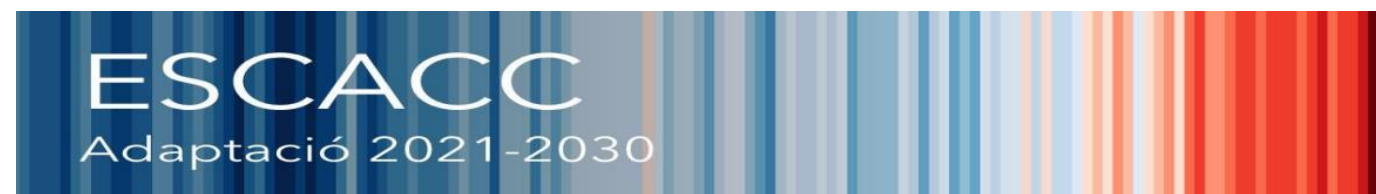
2.4. Marc jurídic català del canvi climàtic

Llei catalana del canvi climàtic (1 d'agost del 2017):

- Preveu la implementació de **mesures per mitigar i adaptar** Catalunya al canvi climàtic en diversos sectors de l'economia.
- Les obligacions que la Llei imposa a les empreses es despleguen mitjançant disposicions reglamentàries que es van aprovant progressivament. Per a cada desplegament es generen noves obligacions.
- La Llei crea diversos impostos a les actuacions que augmenten la vulnerabilitat o les emissions de GEH → sobre les emissions de diòxid de carboni dels vehicles de tracció mecànica, sobre activitats econòmiques que generen GEH i sobre les emissions portuàries de grans bucs. → **Només s'ha fet efectiu l'impost als vehicles, els altres dos encara no s'apliquen.**

Estratègia Catalana d'Adaptació al Canvi Climàtic, ESCACC30 (2021-2030):

- La Llei catalana de canvi climàtic estableix les directrius estratègiques que les polítiques públiques sectorials han de seguir per adaptar-se als impactes del canvi climàtic i reduir la seva vulnerabilitat.
- Aquestes directrius han de desplegar-se mitjançant l'aprovació d'un Marc Estratègic de Referència d'Adaptació al Canvi Climàtic.
- L'ESCACC30 és aquest nou marc estratègic per a l'horitzó 2030 i dona continuïtat a l'ESCACC20 aprovada el 2012 per a l'horitzó 2020 → **Desplega les directrius estratègiques sobre adaptació al canvi climàtic per a les polítiques sectorials.**

3

Cap a on anem? Propers canvis normatius

Cap a on anem? Propers canvis normatius

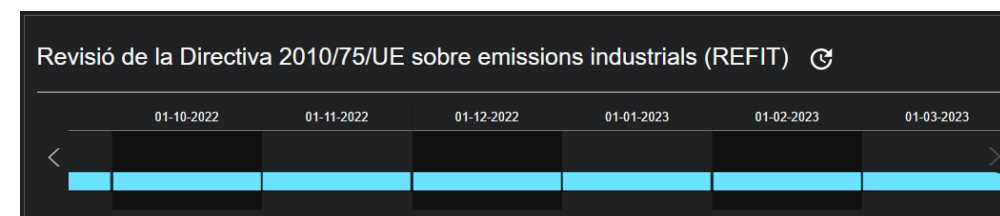
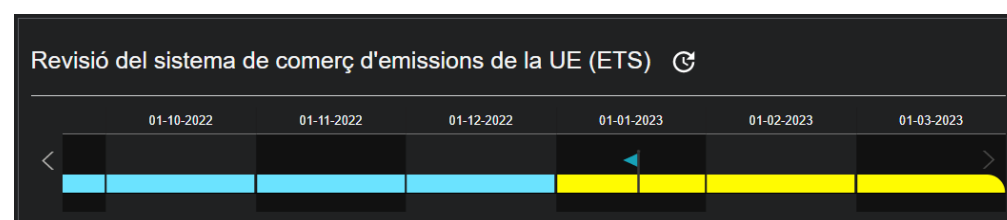
3.1. El règim de comerç de drets d'emissió i la normativa sobre emissions industrials

[Proposta de Directiva per modificar la Directiva 2003/87/CE per la qual s'estableix un sistema de comerç de drets d'emissió de gasos amb efecte d'hivernacle a la Unió \(14 d juliol del 2021\):](#)

- S'inclourà al RCDE el transport marítim, les emissions dels edificis, el transport per carretera i es reduirà la quantitat de drets gratuïts d'emissió que actualment la normativa preveu per al sector de l'aviació. *Les PIMES obligades es beneficiaran d'algunes exempcions però estaran incloses dins l'àmbit d'aplicació.
- Les normes d'assignació gratuïta del RCDE es modifiquen per potenciar encara més la descarbonització de les indústries de gran consum d'energia mitjançant el desplegament de tecnologies alternatives.

[Proposta de Directiva per modificar la Directiva 2010/75/UE relativa a les emissions industrials \(5 d'abril del 2022\):](#)

- Propers canvis per restringir encara més les emissions i poder assolir els objectius de mitigació climàtica marcats: ampliant l'àmbit d'aplicació de la Directiva, fomentant el desenvolupament de noves tecnologies per reduir les emissions, millorant l'eficiència energètica i dels recursos, promovent la reutilització de l'aigua, garantint requisits millor controlats i integrats per als permisos i introduint un sistema obligatori de gestió mediambiental. De moment, ramaderia pel 2024.
- Es preveu la creació d'un règim separat i menys estricte per a les empreses més petites afectades.

Més limitacions a les emissions de GEH: afectacions a les dinàmiques econòmiques dels mercats per a totes les empreses en general

Cap a on anem? Propers canvis normatius

3.2. El càlcul de la petjada de carboni

- Registre voluntari de petjada de carboni (creat pel [Reial Decret 163/2014](#)): recull els esforços de les organitzacions i empreses espanyoles en el càlcul i la reducció de les emissions de GEH que genera la seva activitat i els facilita la possibilitat de compensar tota o part de la seva petjada de carboni, mitjançant una sèrie de projectes ubicats en territori nacional.
 - Caràcter **voluntari**. Si es sol·licita la inscripció cal comunicar les emissions d'abast 1 i 2. Les d'abast 3 són voluntàries.
 - La inscripció al registre atorga un segell que aporta beneficis competitius a l'empresa, en imatge, contractacions públiques i subvencions.
 - Respecte a les PIMES, tenen determinades facilitats: no estan obligades a aportar un certificat de verificació en tots els casos.
- **El registre, càlcul y elaboració de plans de reduccions d'emissions seran obligatoris imminentment:**

Disposició final dotzena de la Llei estatal de canvi climàtic i transició energètica:

→ *s'ha d'establir, en el termini d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta llei, la tipologia d'empreses amb activitat al territori nacional que han de calcular i publicar la seva empremta de carboni, i que han d'elaborar i publicar un pla de reducció d'emissions de gasos amb efecte hivernacle.*

Incompliment del termini des del maig del 2022.

Cap a on anem? Propers canvis normatius

3.2. El càlcul de la petjada de carboni

En tramitació el [projecte de reial decret pel qual es modifica el Reial Decret 163/2014, de 14 de març, pel qual es crea el registre de petjada de carboni, compensació i projectes d'absorció de diòxid de carboni](#), que modificarà el Reial Decret 163/2014 per fer obligatori per algunes empreses i ens públics el càlcul anual de la petjada de carboni i l'elaboració de plans de reducció d'emissions amb un horitzó temporal de 5 anys.

- L'obligació serà exigible per a les empreses afectades per la [Llei 11/2018 en matèria d'informació no financera i diversitat](#), que actualment són les empreses amb més de 250 treballadors que o bé tinguin la consideració d'entitats d'interès públic de conformitat amb la legislació d'auditoria de comptes, exceptuant les entitats que tenen la qualificació d'empreses petites i mitjanes d'acord amb la Directiva 34/2013, o bé, durant dos exercicis consecutius reuneixin, a la data de tancament de cadascun, almenys una de les circumstàncies següents: a) Que el total de les partides de l'actiu sigui superior a 20 milions d'euros; o b) Que l'import net de la xifra anual de negocis superi els 40 milions d'euros.

Es preveu la modificació de la Llei 11/2018 mitjançant l'[Avantprojecte de Llei](#) d'informació sobre sostenibilitat. Que transposarà la Directiva 2022/2464 i regularà la divulgació d'informació sobre sostenibilitat amb més exhaustivitat.

INCLOSES PIMES a l'àmbit d'aplicació (aprox. juliol 2024).

- La inscripció de les emissions d'abast 3 serà progressivament obligatòria per a les empreses que no són PIMES i voluntària per a aquestes → **Afectació a tota la cadena de valor, incloses les PIMES.**

Cap a on anem? Propers canvis normatius

3.2. El càlcul de la petjada de carboni

- a) Secció d'empremta de carboni i de compromisos de reducció d'emissions de gasos amb efecte d'hivernacle.

L'Oficina Espanyola de Canvi Climàtic proporciona a la seva [pàgina web](#) una eina i uns documents de suport que indiquen com ha de fer-se el càlcul de la petjada de carboni d'organitzacions en els seus abasts 1 i 2, així com uns documents de suport per al càlcul i elaboració d'un pla de reducció.

- b) Secció de projectes d'absorció de diòxid de carboni.

Es consideren registrables les absorcions de CO₂ generades en territori nacional en projectes d'activitats relacionades amb l'ús de la terra, canvi d'ús de la terra i silvicultura que suposin l'augment del carboni emmagatzemat.

El càlcul de les absorcions de CO₂ generades pels projectes s'ha de realitzar sobre la base de les [directrius i orientacions sobre bones pràctiques del Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic \(IPCC\) que s'utilitzen per a l'elaboració de l'Inventari Nacional de gasos de efecte hivernacle.](#)

L'Oficina Espanyola de Canvi Climàtic facilita a la [pàgina web](#) una eina i uns documents de suport que han de ser utilitzats per al càlcul de les absorcions de CO₂. Aquests documents seran actualitzats conforme es puguin anar adoptant metodologies de càlcul reconegudes.

- c) Secció de compensació d'empremta de carboni.

Es consideren registrables les compensacions provinents dels projectes d'absorció de diòxid de carboni inscrits a la secció b) o de projectes de reducció d'emissions de gasos amb efecte d'hivernacle realitzades per un tercer reconegudes pel Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient.

Cap a on anem? Propers canvis normatius

3.2. El càlcul de la petjada de carboni

Llei catalana del canvi climàtic (1 d'agost del 2017):

- Alguns productors de productes i materials de construcció i productes industrials han d'incorporar als productes produïts una avaluació de la petjada de carboni visible en l'etiquetatge i l'embalatge.
- Les empreses de més de 250 treballadors que es vulguin acollir a ajuts, bonificacions o beneficis fiscals, entre d'altres, hauran d'acreditar que han analitzat la seva vulnerabilitat als impactes del canvi climàtic i que han fet un inventari de les seves emissions de GEH.

Article 56

Avaluació de la petjada de carboni de productes

1. El Govern ha d'establir els instruments oportuns per a facilitar que els ciutadans disposin d'informació sobre la petjada de carboni dels productes i puguin decidir llur consum coneixent les emissions que ha generat la producció i el transport d'un determinat bé.
2. Els instruments a què fa referència l'apartat 1 han d'incloure el detall de la metodologia de càlcul que s'hagi fet servir i de les fonts de dades utilitzades. Aquestes metodologies han d'ésser coherents amb les directrius que estableixi la Unió Europea sobre la petjada ambiental dels productes.
3. El departament competent en matèria de canvi climàtic i el departament competent en matèria de consum han d'establir els acords pertinents amb els representants dels diferents sectors dels productes que inclou l'annex III per a fer possible que la informació sobre la petjada de carboni dels productes arribi al consumidor de manera fàcilment comprensible i accessible.

Disposició addicional Sisena

Termini per a la implantació de la petjada de carboni de productes

Els instruments a què fa referència l'article 56 sobre la petjada de carboni dels productes que inclou l'annex III han d'estar disponibles, com a molt tard, l'1 de gener de 2026.

Afectacions [Altres versions d'aquest precepte](#)

Annex III

Productes sotmesos a avaluació de la petjada de carboni

Els productes sotmesos a avaluació de la petjada de carboni segons el que estableix l'article 56 són:

- a) Productes i materials per a la construcció comercialitzats a Catalunya.
- b) Productes industrials finals comercialitzats a Catalunya.

Article 20

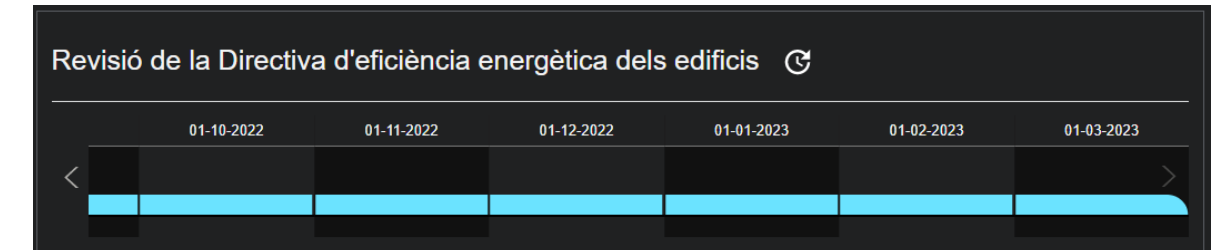
Indústria, serveis i comerç

1. Les empreses amb centres de treball a Catalunya que tinguin més de 250 treballadors i que es vulguin acollir als ajuts, les bonificacions i els beneficis fiscals relatius a actuacions i projectes de naturalesa ambiental, energètica o d'innovació per a una transició cap a una economia neutra en carboni establerts o gestionats per l'Administració de la Generalitat han d'acreditar que han fet:

Cap a on anem? Propers canvis normatius

3.3. L'eficiència energètica dels edificis i l'ús d'energies renovables

L'Estratègia de la UE 'Onada de renovació per a Europa: ecologitzar els nostres edificis, crear ocupació i millorar vides' (2020) proposava revisar la Directiva sobre fonts d'energia renovables i la Directiva relativa a l'eficiència energètica d'edificis → introduir-hi una **obligació més estricta de disposar de certificats d'eficiència energètica i normes obligatòries d'eficiència energètica mínima per als edificis existents.**

Afectarà les PIMEs propietàries d'edificis nous o en construcció.

[Proposta de Directiva relativa a l'eficiència energètica dels edificis \(15 de desembre del 2021\):](#)

- Edificis nous → edificis 0 emissions: 1 de gener de 2030 (si són propietat o ocupats per Administracions el 2027).
- Els edificis no residencials i en construcció que no siguin propietat d'organismes públics → Assoleixin almenys la classe d'eficiència energètica F abans de l'1 de gener del 2027 (E abans de l'1 de gener del 2030).
- Els edificis residencials i les unitats en construcció → Assoleixin almenys la classe d'eficiència energètica F a partir de l'1 de gener del 2030 (E a partir de l'1 de gener del 2033).

[Proposta de Reglament pel qual s'estableixen condicions harmonitzades per a la comercialització de productes de construcció, es modifica el Reglament \(UE\) 2019/1020 i es deroga el Reglament \(UE\) núm. 305/2011 \(30 de març del 2022\):](#)

- Objectius: millorar el funcionament del mercat interior dels productes de construcció, respondre a les necessitats normatives dels Estats membres, introduir requisits per a productes de construcció més ecològics i assegurances, facilitar la materialització de normes harmonitzades i millorar la informació digital sobre els productes.

Cap a on anem? Propers canvis normatius

3.3. L'eficiència energètica dels edificis i l'ús d'energies renovables

En el marc del Pla de Rehabilitació d'habitatges i regeneració urbana es preveien canvis normatius amb implicacions per a les PIMEs:

- L'aprovació del [Reial Decret 390/2021 sobre la certificació de l'eficiència energètica dels edificis](#) ha significat que a banda dels edificis de nova construcció, ara també tenen l'**obligació d'obtenir el certificat energètic** els edificis o parts d'edificis als que es facin reformes o ampliacions i també els que hagin de passar la ITE.
- Segons el Reial Decret 390/2021, els propietaris de construccions no industrials superiors a 500m² estaran obligats a obtenir també un certificat energètic.
- Aquestes obligacions són d'obligat compliment a partir del juny de 2022.

Llei catalana del canvi climàtic (1 d'agost del 2017):

- Establiments comercials amb més de 500 m² (art. 20.5) → fer servir un percentatge mínim del seu consum final d'energia elèctrica procedent de fonts renovables. **Encara pendent de que s'estableixi per reglament el percentatge mínim.**

Tot i que l'onada de renovació d'edificis suposarà, evidentment, noves obligacions per a les PIMEs, determinats sectors de l'economia es beneficiaran de l'onada de renovació d'edificis, com ara, les PIMEs del sector de la construcció.

Cap a on anem? Propers canvis normatius

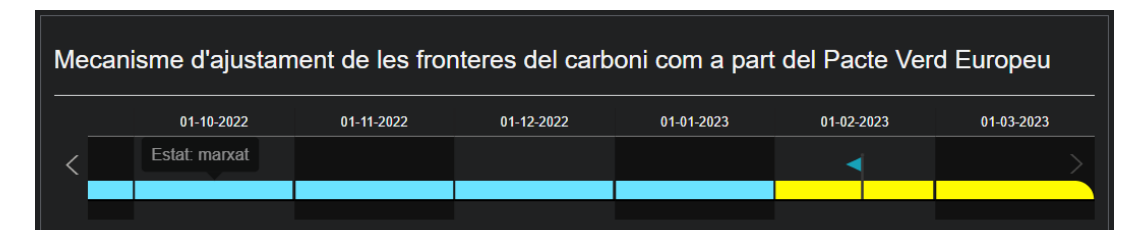
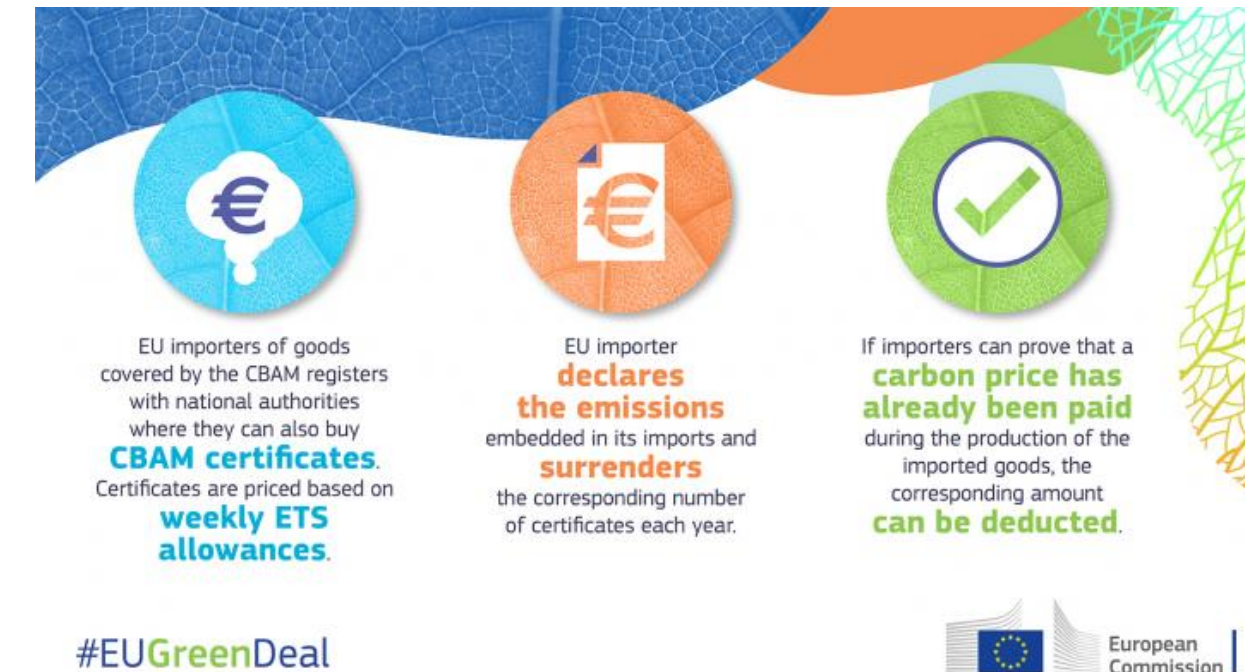
3.4. El mecanisme d'ajust en frontera per carboni

Mecanisme d'Ajust en Frontera per Carboni (MAFC):

- **Instrument** per fer front al problema de les emissions de GEH implícites a les mercaderies previstes a l'annex I, en el moment de la seva importació al territori duaner de la Unió, amb la finalitat d'evitar el risc de fugida de carboni (art. 1.1 proposta de Reglament).
- El MAFC **complementa el règim establert per la [Directiva 2003/87/CE](#) per al comerç de drets d'emissió de gasos amb efecte d'hivernacle** a la Unió aplicant una sèrie de normes equivalents a les importacions, al territori duaner de la Unió, de les mercaderies a què fa referència l'article 2 (art. 1.2 proposta de Reglament).
- El mecanisme **substituirà progressivament els mecanismes establerts a la [Directiva 2003/87/CE](#) per prevenir el risc de fuga de carboni**, en particular l'assignació gratuïta de drets d'emissió que preveu l'article 10 bis de dita Directiva.

Proposta de REGLAMENT DEL PARLAMENT EUROPEU I DEL CONSELL pel qual s'estableix un Mecanisme d'Ajust en Frontera per Carboni (14 de juliol del 2021):

- Àmbit d'aplicació de la proposta de Reglament → S'aplica a determinades mercaderies originàries d'un tercer país quan, aquestes mercaderies, o els productes transformats a partir d'aquestes, s'importin al [territori duaner de la Unió](#) (art. 2.1 proposta).

Cap a on anem? Propers canvis normatius

3.4. El mecanisme d'ajust en frontera per carboni

Àmbit d'aplicació de la proposta de Reglament:

Annex I (llista de les mercaderies previstes i les emissions de GEH corresponents a cadascuna) + Annex II (llistat de països i els territoris d'origen exclosos de l'aplicació).

Productes materials + electricitat:

- Ciment: ciment sense polvoritzar o *clinker*, ciment Portland blanc i color, altres ciments Portland, altres ciments hidràulics.
- Electricitat: energia elèctrica.
- Adobs: àcid nítric, àcids sulfonítrics, amoníac anhidrid o en dissolució aquosa, nitrats de potassi, adobs minerals o químics nitrogenats, adobs minerals o químics amb dos o tres dels elements fertilitzants (nitrogen, fòsfor i potassi).
- Ferro i acer: ferro i acer de fosa (excepte ferroaleacions i ferralla), palplanxa (*tablestaca*) de ferro i acer, elements per a vies fèrries de fosa de ferro i acer, tubs i perfils buits de ferro colat o sense soldadura, dipòsits, cisternes, cubetes i recipients similars per a qualsevol matèria,...
- Alumini: en brut, en pols o escames, en barres i perfils, en filferro, en xapes i tires, en fulles, tubs d'alumini, accessoris de canonades,...

CEMENT IRON & STEEL ALUMINIUM FERTILISER ELECTRICITY

Incertesa sobre l'abast exacte del MAFC.

Conseqüències per a les empreses implicades en les importacions transfrontereres de béns amb emissions de GEH incloses (únicament empreses amb seu a la UE).

Previsibles conseqüències per a tot el comerç internacional: preus d'importació potencialment més elevats, augment dels preus dels béns secundaris, interrupcions en la cadena de subministrament...

Les empreses haurien de començar a preparar-se per adaptar-se als propers canvis que venen → El més proper: les obligacions d'informació a partir del període de transició (a partir del 1 d'octubre de 2023) (emissions directes i indirectes i qualsevol preu del carboni efectivament pagat al país d'origen) (fins el 31 de desembre de 2025).

Revisions de les cadenes de subministrament per evitar despeses?

Cap a on anem? Propers canvis normatius

3.5. La certificació europea de les eliminacions de CO₂

Segons el Pacte Verd Europeu → Cal **fomentar les absorcions de carboni d'alta qualitat** a través d'un marc voluntari de certificació de la Unió que faciliti a les persones la realització d'aquest esforç addicional.

[Proposta de Reglament pel qual pel qual s'estableix un marc de certificació de la Unió per a les absorcions de carboni:](#)

Objecte i àmbit d'aplicació (art. 1): establir un marc voluntari de la Unió per a la certificació de les absorcions de carboni mitjançant l'establiment de:

- critèris de qualitat aplicables a les activitats** d'absorció de carboni que tinguin lloc a la Unió;
- normes per a la verificació i certificació** de les absorcions de carboni;
- normes per al funcionament i el reconeixement** per part de la Comissió dels règims de certificació.

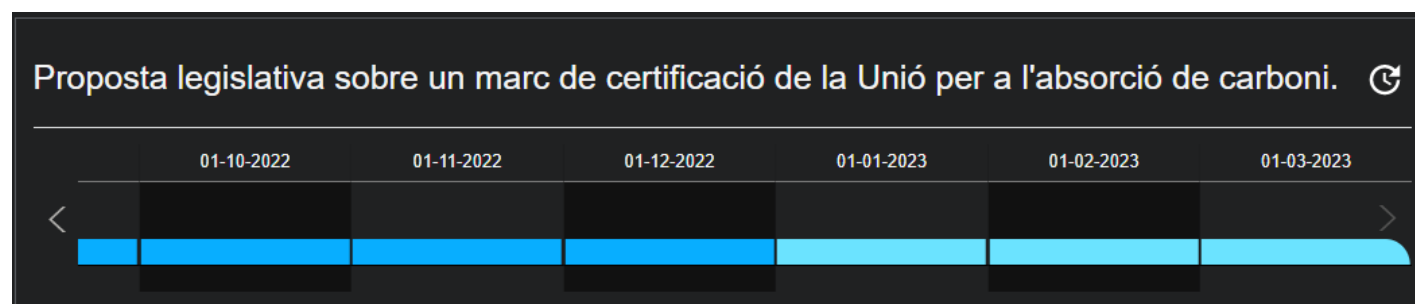
Marc general que estableix els criteris de qualitat per a les absorcions de carboni:

La Comissió, amb el suport d'un grup d'experts, traduirà els **critèris de qualitat en metodologies tècniques de certificació detallades adaptades a les diverses característiques de les diverses activitats d'eliminació de carboni:**

L'EMMAGATZEMATGE PERMANENT DE CARBONI

LA CAPTURA DE CARBONI EN SÒLS AGRÍCOLES

L'EMMAGATZEMATGE DE CARBONI EN PRODUCTES

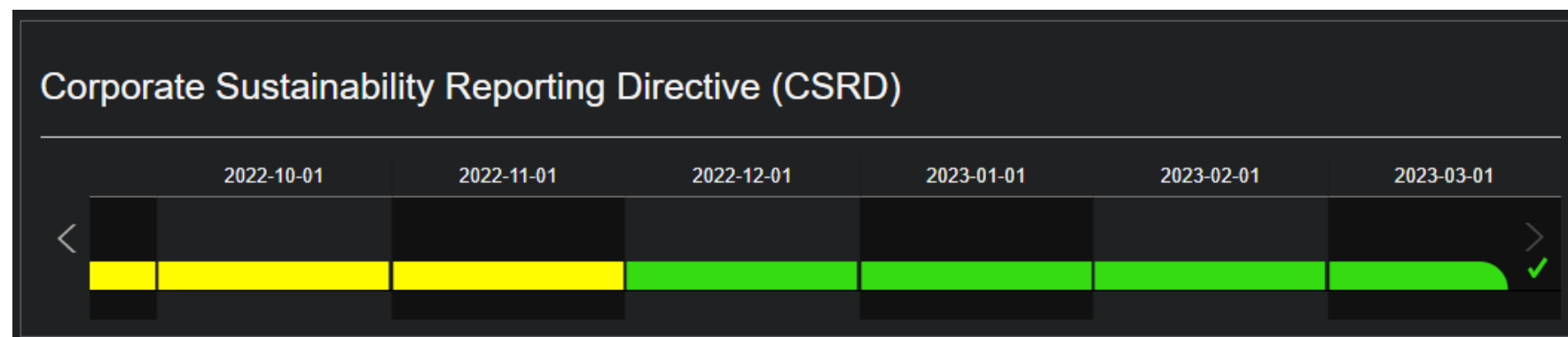
El marc de certificació de la UE per a l'eliminació de carboni estarà plenament operatiu un cop la Comissió hagi adoptat la primera metodologia de certificació i hagi reconegut el primer sistema de certificació.

Cap a on anem? Propers canvis normatius

3.6. La divulgació d'informació sobre sostenibilitat

Algunes empreses tenen obligacions de divulgar informació no financera.

- La informació no financera és informació relacionada amb la responsabilitat social corporativa. *Inclou: **Sostenibilitat empresarial**, aspectes socials i relatives al personal, respecte als drets humans, lluita contra la corrupció i el suborn i aspectes societaris.*
- L'obligació sorgeix de **diverses fonts normatives**:
 - Normativa sobre divulgació d'informació sobre sostenibilitat.**
 - Normativa sobre canvi climàtic.**
 - Normativa sobre taxonomia i finances sostenibles.**
- La informació s'ha de divulgar als estats d'informació no financera i als informes de gestió empresarial que es presenten al Registre Mercantil anualment amb els comptes anuals.

A mesura que es van produint canvis normatius les empreses tindran més obligacions de divulgació d'informació sobre sostenibilitat.

3.6. La divulgació d'informació sobre sostenibilitat

UNIÓ EUROPEA

[Directiva 2014/95/UE](#) del Parlament Europeu i del Consell, de 22 d'octubre de 2014, per la qual es modifica la Directiva 2013/34/UE pel que fa a la divulgació d'informació no financera i informació sobre diversitat per part de determinades grans empreses i determinats grups.

*Modifica la Directiva 2013/34/UE, que regula els estats financers anuals, els estats financers consolidats i altres informes afins de certs tipus d'empreses, per introduir-hi l'obligació per a certes empreses de reportar informació no financera.

*Es troba vigent en tant en quant altera el contingut de la Directiva 2013/34/UE.

[Directiva \(UE\) 2022/2464](#) del Parlament Europeu i del Consell de 14 de desembre de 2022 per la qual es modifiquen el Reglament (UE) no 537/2014, la Directiva 2004/109/CE, la Directiva 2006/43/CE i la Directiva 2013/34/UE, pel que fa a la presentació d'informació sobre sostenibilitat per part de les empreses.

*Modifica la Directiva 2013/34/UE, entre d'altres.

*Nou marc relatiu a la divulgació d'informació sobre sostenibilitat de les empreses.

–

[Reglament \(UE\) 2020/852](#) del Parlament Europeu i del Consell de 18 de juny de 2020 relatiu a l'establiment d'un marc per facilitar les inversions sostenibles.

*De moment només en relació amb l'adaptació i mitigació del canvi climàtic.

ESTAT

[Llei 11/2018](#), de 28 de desembre, per la qual es modifica el Codi de comerç, el text refós de la Llei de societats de capital aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2010, de 2 de juliol, i la Llei 22/2015, del 20 de juliol, d'Auditoria de Comptes, en matèria d'informació no financera i diversitat.

*Transposa la Directiva 2014/95/UE.

*És la normativa actualment vigent a l'Estat espanyol sobre divulgació d'informació no financera.

[Avantprojecte de Llei](#) d'informació sobre sostenibilitat.

*Proper canvi normatiu → transposarà la Directiva 2022/2464 i regularà la divulgació d'informació sobre sostenibilitat amb més exhaustivitat.

*La consulta prèvia pública sobre l'avantprojecte de Llei va finalitzar el 4 de març de 2023.

[Llei 7/2021](#), del 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica.

*En relació amb els riscos associats al canvi climàtic i la vulnerabilitat de les empreses als seus impactes.

–

Cap a on anem? Propers canvis normatius

3.6. La divulgació d'informació sobre sostenibilitat

EMPRESSES	OBLIGACIÓ	VIGÈNCIA
<ul style="list-style-type: none"> • Empreses amb més de 250 treballadors que <ul style="list-style-type: none"> – o bé entitats d'interès públic EXCEPTE PIMES – o bé, durant dos exercicis consecutius reuneixin, a la data de tancament de cadascun, almenys una: <ol style="list-style-type: none"> a) Total partides de l'actiu superior 20 milions d'euros; b) Import net de la xifra anual de negocis superi 40 milions d'euros. 	<p>L'elaboració d'un EINF, inclòs a l'informe de gestió, en què es proporcioni informació sobre qüestions mediambientals i socials, així com relatives al personal, al respecte dels drets humans i a la lluita contra la corrupció i el suborn.</p>	<p>VIGENT. Amb modificacions quan s'aprovi la nova Llei per transposar la Directiva 2022/2464.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Societats emissores de valors admesos a negociació en mercats regulats obligades a publicar EINF. • Altres no incloses al grup anterior si estan obligades a publicar EINF. 	<p>Elaborar i publicar un informe (incloure'l a l'informe de gestió) amb l'avaluació de l'impacte financer dels riscos associats al canvi climàtic sobre la seva estructura empresarial.</p>	<p>NO VIGENT. Contingut determinat per un reial decret, que s'hauria d'aprovar abans del <u>maig 2023</u>. *Ja s'ha publicat el projecte de reial decret.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Grans empreses que siguin entitats d'interès públic i tinguin més de 500 empleats, segons defineix la Directiva 2014/95/UE d'informació no financera. 	<p>Divulgar dins dels EINF la proporció del seu volum de negoci, inversions en actiu fix i despeses d'operació associada a activitats mediambientalment sostenibles.</p>	<p>VIGENT. Properament caldrà informar sobre els altres quatre objectius mediambientals del Reglament de Taxonomia (publicació juny 2023) + s'ampliarà el desglossament d'informació.</p>

Transposició de la Directiva 2022/2464 (aprox. juliol del 2024) s'ampliaran les empreses obligades en relació amb la Llei 11/2018 → incloses PIMES que cotitzen a borsa (excloses microempreses).

Encara que les PIMES no estiguin obligades com a part de les cadenes de valor de les empreses obligades hauran de recopilar i reportar informació si aquestes els ho sol·liciten.

Cap a on anem? Propers canvis normatius

3.7. El deure de diligència deguda

[Reglament 2020/1998 relatiu a les mesures restrictives contra violacions i abusos dels drets humans](#) (7 de desembre del 2020):

- Representa un **instrument sancionador de caràcter global** en la lluita contra els abusos més greus contra els drets humans → aplicable a les conductes empresarials que impliquin la degradació del medi ambient i el clima i que vulneren el dret a la salut, alimentació aigua i la vida.
- D'aplicació per a empreses → **podria ser d'aplicació a una PIME**, PERÒ cal destacar l'especial gravetat que hauran de revestir els fets.

[Proposta de Directiva relativa a la diligència deguda corporativa i a la responsabilitat corporativa](#) (23 de febrer del 2022):

- Fixarà un estàndard de conducta obligatori i harmonitzat que cobreixi **no només els drets humans, sinó també el medi ambient i el bon govern**. L'obligació de **deguda diligència** es concretarà en els "deures d'identificar, prevenir, cessar, mitigar, controlar, declarar, adonar, corregir i remeiar" impactes adversos.
- Les empreses de més de 500 empleats que hagin generat un volum de negocis net de més de 150 milions d'euros dins de la Unió l'exercici anterior a l'últim exercici, adoptin un pla per garantir que el seu model de negoci i la seva estratègia empresarial siguin compatibles amb la transició a una economia sostenible i amb la limitació de l'escalfament global a 1,5 °C d'acord amb l'Acord de París.

Serà aplicable per empreses que cotitzen als mercats financers o tenen una activitat de risc però no per a les PIMES tot i que les podria afectar indirectament.

4

Reflexions finals i cronograma

- Els compromisos de reducció d'emissions que deriven de l'Acord de París ens situen en un **contexte jurídic de canvis normatius constants i de gran abast**.
- L'anàlisi de les noves normatives que vindran permet constatar que els canvis seran significatius i profunds i que es generaran tot un seguit de noves obligacions per a les empreses.
- En aquest context canviant, en el que les **noves obligacions afecten a tota la cadena de valor**, a banda de les obligacions que les afecten, les PIMEs hauran de tenir cada cop més en consideració la seva petjada ambiental.
- L'obtenció de finançament i l'accés a la contractació pública també estan cada cop més lligades a la sostenibilitat dels models de negoci.

3.1. El règim de comerç de drets d'emissió i la normativa sobre emissions industrials

- Obligacions derivades de la inclusió del transport marítim, les emissions dels edificis i el transport per carretera al RCDE (sol·licitud de permisos d'emissió i notificació de les emissions):

Sector transport marítim: 2025

Proveïdors de combustibles a edificis i automòbils: 2027 o 2028

- Obligacions derivades de la inclusió d'algunes explotacions ramaderes al règim jurídic de les emissions industrials:

2024

3.2. El càlcul de la petjada de carboni

- Obligació de calcular la petjada de carboni:
1 GENER 2025 (petjada de l'any 2024)
- Obligació de calcular la petjada de determinats productes de la construcció:
1 GENER 2026
- Obligació d'acreditar anàlisi de la vulnerabilitat als impactes del canvi climàtic i fer un inventari d'emissions de GEH per obtenir bonificacions i beneficis fiscals:

VIGENT

Reflexions finals i cronograma

3.3. L'eficiència energètica als edificis i l'ús d'energies renovables

- Obligacions derivades de la modificació de la Directiva relativa a l'eficiència energètica dels edificis per introduir-hi obligacions més estrictes:
 - Edificis nous → 0 emissions: 1 GENER 2030**
 - Edificis no residencials i en construcció → Eficiència energètica F: 1 GENER 2027 (E: 1 GENER 2030)**
 - Edificis residencials i en construcció → Eficiència energètica F: 1 GENER 2030 (E: 1 GENER 2033)**
- Obligacions d'obtenció de certificats d'eficiència energètica derivades del Reial Decret 390/2021 sobre la certificació de l'eficiència energètica dels edificis:
 - VIGENT**
- Percentatge mínim de consum d'energia elèctrica procedent de fonts renovables a establiments comercials de més de 500 m²:
 - PENDENT DE DESENVOLUPAMENT**

3.4. El mecanisme d'ajust en frontera per carboni

- Aprovació del reglament i inici del període transitori (només obligacions d'informació):
 - 1 OCTUBRE 2023**
- Inici del període meritori (obligacions d'abonament del MAFC):
 - 1 GENER 2026**

3.5. La certificació europea de les eliminacions de CO₂

- Acreditació i verificació de l'activitat d'absorció de carboni mitjançant el marc jurídic contingut al Reglament quan es vulgui certificar l'absorció d'acord amb un règim de certificació voluntari estatal:

DURANT L'ANY 2023 (+ pendents de desenvolupament reglamentari les metodologies de certificació)

3.6. La divulgació d'informació sobre sostenibilitat

- Obligacions de divulgació d'informació per a les PIMEs d'acord amb la Directiva 2022/2464:

EINF 2024 a presentar el primer trimestre de 2025

- Obligacions de divulgació d'informació derivades de la Llei estatal de canvi climàtic:

MAIG 2023 (si es produeix l'aprovació del desenvolupament reglamentari).

- Obligacions de divulgació d'informació derivades del Reglament de taxonomia (només grans empreses, però podria afectar indirectament les PIMEs):

VIGENT + Juny 2023 s'aproven nous desenvolupaments reglamentaris (+ informació a divulgar)

3.7. El deure de diligència deguda

- Possibilitat de rebre sancions derivades del Reglament 2020/1998 relatiu a les mesures restrictives contra violacions i abusos dels drets humans (molt excepcionalment podria afectar una PIME):

VIGENT

- Obligacions de deguda diligència derivades de la Directiva relativa a la diligència deguda corporativa i a la responsabilitat corporativa (no obliga directament les PIMEs però les afecta indirectament doncs podrien veure's obligades a adaptar-se per permetre a les empreses grans de la seva cadena de valor donar compliment a les seves obligacions en matèria de diligència deguda):

DURANT L'ANY 2023

Moltes gràcies!

imatara@terraqui.com

TERRAQUI
Treballem el
dret ambiental

www.terraqui.com/blog/

[@terraqui](https://twitter.com/terraqui)

[TERRAQUI. DRET AMBIENTAL](https://www.linkedin.com/company/terraqui)